

ARBOGA KOMMUN

Barn- och utbildningsförvaltningen
Stureskolan
Rektor: Linnéa Gerlström
073-765 72 68, linnea.gerlstrom@arboga.se

Stureskolans likabehandlingsplan

**- en plan mot diskriminering och kränkande behandling
2020-2021**

På Stureskolan bemöter vi varandra med respekt. Vi tar gemensamt ansvar för att alla känner sig trygga och värdefulla. Vi tar avstånd från all diskriminering och alla former av kränkande behandling.

Bakgrund

Denna plan är en integrerad plan, bestående av en likabehandlingsplan och en plan mot kränkande behandling. Detta har vi valt att göra för att få en systematik *i* och en helhetssyn *kring* vårt arbete med eleverna. Arbetet för alla elevers lika behandling och arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är i många avseenden ett och samma. Likaså gäller detta arbetet med att skapa en god arbetsmiljö, vilket påverkar personalens och elevernas välbefinnande, trygghet och möjligheter att lyckas i skolan. Denna plan ska ligga till grund för vårt arbete med att främja lika behandling, förebygga och åtgärda alla former av diskriminering och kränkningar. Vid sidan av denna plan finns också en internationaliseringsplan (se denna för mer detaljerad information), som tydliggör Stureskolans arbete för integration och inkludering.

Den här planen har arbetats fram av *trygghetsteamet*. Innehållet bottnar i de lagar, råd och riktlinjer som finns att hämta hos Skolverket. Planen bygger på en kartläggning (enkäter) som genomförs i slutet av vårterminen. Efter detta går planen ut på remiss, både i elevrådet och verksamhetens samlade personalgrupp, samt bland kamratstödarna. Både personal, vårdnadshavare (under skolråd) och klasser läser och deltar i bearbetningen av utkastet. Planen revideras och uppdateras varje nytt läsår, senast 15 september.

Klargörande av begrepp/upplägg: *Trygghetsteamet* är den grupp av vuxenrepresentanter som arbetar med frågor rörande kränkning, diskriminering och mobbning. Eleverna som arbetar med dessa frågor kallas *kamratstödare*. Denna grupp elever består av två kamratstödare från varje klass, som träffas årskursvis en gång i månaden tillsammans med två representanter från trygghetsteamet. Därutöver har vi även ett stormöte var femte vecka, då alla kamratstödare träffas.

Vad säger lagen?

Två lagar reglerar detta område, men med samma syfte, att skydda barn och elever mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Dessa två lagar är diskrimineringslagen (2008:567) och skollagen (2010:800).

De centrala begrepp som vi kommer att använda oss av i vår plan är bl.a. *diskriminering* (direkt och indirekt), *kränkning* och *trakasserier*.

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och missgynnandet har ett samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande, ålder, identitet eller uttryck. *Direkt diskriminering* menas med att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till exempelvis elevens kön. *Indirekt diskriminering* är däremot när skolan behandlar alla elever lika, utan att ta hänsyn till elevens särart.

Trakasserier och *kränkande behandling* påminner om varandra, då båda begreppen handlar om att kränka en annan människas värdighet. Detta kan ta sig i uttryck fysiskt (slag, knuffar), verbalt (hot, svordomar, öknamn), psykosocialt (grimaser, utfrysning), samt i texter och bilder (sms, lappar, sociala medier etc.). *Trakasserier* är när man kränker någon utifrån diskrimineringsgrunderna, medan *kränkande behandling* inte har något samband med diskriminering. *Mobbning* är en form av kränkande behandling eller trakasserier som innebär en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

Främjande arbete

Övergripande ansvar

- All personal ansvarar för att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter, samt att vi motverkar diskriminering och alla former av kränkande behandling.

Våra mål

- Vi förebygger och förhindrar diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- Vi främjar elevers lika rättigheter.
- Vi accepterar varandras egenvärde och integritet.
- Vi behandlar varandra lika och ställer samma krav och förväntningar på varandra.
- Vi samarbetar med varandra i vårt lärande, och för en dialog mellan skolans olika verksamheter och undervisningsgrupper.
- Vi anordnar aktiviteter som skapar ett gott klimat och en god stämning.

Det dagliga arbetet

På Stureskolan tar vi upp värdegrundsfrågor. Detta arbete genomsyrar all verksamhet. Detta förhållningssätt är ständigt aktuellt. Alla vuxna utgör goda förebilder för eleverna.

Situationer där vi på ett naturligt sätt arbetar med värdegrunden är bl. a. klassråd. Dessutom tar vi upp sådana frågor i all undervisning. Vi förmedlar kunskap om samhället (se *internationaliseringsplanen* för konkreta exempel) och dess rådande normer, samt diskuterar medierna och dess roll för vår syn på omgivningen och oss själva. Språkbruk och värderingar kommer då upp till behandling. I årskurserna 6 – 9 avsätts tid under en av de första dagarna på läsåret åt näetik. Under vårterminen i åttan gör vi även särskilda insatser vad gäller genus; vår syn på könsroller, sexualitet och identitet, vilket kuratorn, Ellinor, kommer att ansvara för. Detta går även hand i hand med det projekt vi blivit en del av, MVP (mentorer i våldsprevention), som kommer fokusera på årskurs 7 detta år, då vi anser att det är där behovet är som störst.

Rasismens idéhistoria, fördomar, kulturmöten och nationella minoriteter studeras. Överhuvudtaget är de mänskliga fri- och rättigheterna i fokus. Eleverna arbetar fortlöpande med frågor kring sexualitet, HBT- och relationsfrågor, religion, ursprung och språkbruk, både ur ett närmiljöperspektiv och ur ett globalt perspektiv. De undervisande lärarna har en medvetenhet och en vilja att integrera frågor kring människans lika behandling och lika rättigheter i såväl undervisningens innehåll som utformning. Vi arbetar för att motverka stereotypa könsroller.

Alla former av gruppindelning ska göras av lärare eller annan personal. Ingen elev lämnas utanför. Elevernas placering i klassrummet bestäms av läraren. Även om det är fri placering i ett klassrum så är detta i grunden ett val läraren gör.

Förebyggande arbete

Övergripande ansvar

Rektors ansvar

- att se till att all personal, alla elever och vårdnadshavare känner till att diskriminering och annan kränkande behandling är förbjuden på Stureskolan.
- att se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter, samt att motverka diskriminering och alla former av kränkande behandling.
- att årligen upprätta, utvärdera och revidera en likabehandlingsplan i samarbete med personal och elever, och om möjligt även med vårdnadshavare.
- att gå igenom trivsel- och ordningsreglerna och huvuddragen i likabehandlingsplanen på föräldramöten, eller delegera detta till mentorerna.
- att inbjuda de andra yrkesgrupperna, vaktmästare, matpersonal och lokalvårdare, till samtal kring likabehandlingsplanen; hur de ser på planen och på vilket sätt de kan bidra till revideringen av densamma (rektor delger dem planen).

Trygghetsteamets ansvar

- att regelbundet arbeta proaktivt med skolans elever; ex. bestämmer vi under kamratstödjärmötena olika uppgifter, som kamratstödjarna tar med sig ut i klasserna.
- att genomföra en ”trivsel- och trygghetsenkät” med samtliga klasser, och sedan sammanställa resultatet av densamma.
- att medverka aktivt vid revideringen och författandet av likabehandlingsplanen.
- att leda de möten kamratstödjarna har och att dokumentation kring dessa sker.

Mentors ansvar

- att motverka diskriminering och alla former av kränkande behandling, genom samtal och värderingsövningar i sina respektive mentorsgrupper.
- att anordna klassråd, där kamratstödjare får utrymme att informera klassen, och där klassen får utrymme att informera kamratstödjarna.
- att skicka hem trivsel- och ordningsreglerna för påskrift till de föräldrar som inte närvarade på 6:ornas föräldramöte, alternativt gå igenom dessa under utvecklingssamtalet.
- att ta kontakt med trygghetsteamet vid konflikter/kränkningar, för hjälp eller konsultation.

Varje lärares ansvar

- att föregå med gott exempel.
- att motverka diskriminering och stereotypa uppfattningar.
- att uppmärksamma och reagera mot kränkningar bland eleverna, vilket i sig kan vara en förebyggande insats (så att kränkningarna inte upprepas).

Varje elevs ansvar

- att föregå med gott exempel, och att informera en vuxen om man bevittnar en kränkning.

Struktur och ordningsregler

På Stureskolan har vi ordnings- och trivselregler (bilaga 1), som personal och elever gemensamt tagit fram. Ordningsreglerna revideras årligen.

På skolan har vi en fysisk miljö som är anpassad efter olika elevers behov. Vi anpassar även lokalerna ytterligare, om ett sådant behov uppstår, så att ex. elever med olika handikapp kan delta i undervisningen. Hänsynstagande sker gentemot allergiker, diabetiker, och de som äter specialkost. Enskild dusch och eget ombytesrum erbjuds vid behov i samband med idrottslektionerna. Pedagogiska luncher och schemalagda rastvakter för personalen bidrar till hög vuxennärvaro.

Vi har möjlighet att erbjuda elever som är i behov av särskilt stöd en plats i särskild undervisningsgrupp och/eller speciallärarstöd, inlästa läromedel och lektionsanteckningar. De elever som har annat modersmål ska ha rätt till modersmålsundervisning och vid behov SVA (svenska som andraspråk), samt studiehandledning på modersmålet i ordinarie undervisningsgrupp. Inga elever ska behöva känna utanförskap i skolan, utan tvärtom få det individuella stöd de behöver och har rätt till.

Kartläggning

Kamratstödjare från samtliga klasser bidrar kontinuerligt till denna kartläggning. Representanter ur vårt trygghetsteam träffar kamratstödjarna årskursvis en gång i månaden. Därutöver har vi även ett stormöte var femte vecka, då alla kamratstödjare träffas. Under dessa möten rapporterar kamratstödjarna om hur stämningen är på skolan, och huruvida de uppmärksammat att någon elev mår dåligt eller känner sig utsatt. Trygghetsteamet träffas en gång i veckan. Då lyfter vi bl.a. inrapporterade ärenden (oavsett om de inkommit via personal, elever eller kamratstödjare) och diskuterar både insatser i anslutning till uppkomna kränkningar och fall av utanförskap, samt för diskussioner kring vilka strategiska och långsiktiga insatser som behövs. Under dessa möten får vi en ganska klar bild över hur stämningen är på skolan.

Trygghetsteamet består detta läsår av:

1. Linnéa Gerlström (rektor): Dokumentation och anmälan till huvudman, samt mötessekreterare för trygghetsteamets möten.
2. Andreas Wenggren (Beta): Utredande roll (ordförande kamratstödjarmöten, ansvarig rastvaktsschemat/trygghetsenkäten, likabehandlings- och internationaliseringsplanen).
3. Per Hermansson (Alfa): Utredande roll (*sekreterare för kamratstödjarmöten*).
4. Susanne Larsson (skolsköterska): Förebyggande roll.
5. Ellinor Hedquist (kurator): Förebyggande roll.
6. Ivey Drugge (Alfa, Oasen): Förebyggande roll.
7. Annacarin Eklund (Gamma): Utredande roll.

Under läsåret kommer även säkerhetssamordnaren i kommunen närvara vid ett antal möten, då vi tror att ett samarbete där kan vara viktigt för att skapa en trygg miljö (den inre och den yttre).

Åtgärder under det kommande läsåret

- Att utarbeta ett rastvaktsschema, vilket bygger på vad som framkommit i elevenkäterna om utsatta platser. Detta rastvaktsschema ska kunna revideras under pågående läsår, utifrån aktuella behov, kamratstödjarmötena, input från personalen och den årliga enkätundersökningen. Ansvarig

person: Rektor Linnéa/Andreas. Andreas sammanställer schemat på delegation av rektor, men rektor meddelar vilka förändringar som görs fortlöpande, och har samtal med lärare som berörs.

- En särskild grupp har tillsatts, som består av utvald personal. Dessa är Jessica Weman Leandersson, Cecilia Eriksson, Linnéa Lundh och Anton Ryberg. De kommer att gå en utbildning i våldsprevention, MVP (mentorer i våldsprevention), och implementerar sedan detta arbete i vissa klasser under läsåret, och rapporterar fortlöpande till rektor hur detta arbete går. Fokus kommer ligga på årskurs 7 i första hand.

Åtgärdande arbete

Övergripande ansvar

Rektors ansvar

- att utreda och vidta lämpliga åtgärder, om personal kränker elev, så att kränkningen upphör och att liknande kränkningar ska kunna förhindras i framtiden.
- att se till att utredning görs om hon får kännedom om diskriminering eller annan kränkande behandling (om denna inte redan har gjorts av trygghetsteamet) och att åtgärder vidtas.
- att anmäla till huvudmannen om en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten.

Trygghetsteamets ansvar

- att utreda diskriminerings- och kränkningsärenden, vilket bl.a. inrymmer samtal med de berörda eleverna, enskilt och/eller i grupp, samt följa upp och utvärdera de olika ärendena.
- att informera rektor om alla kränkningstillbud.
- att medverka vid revidering av likabehandlingsplanen.

Mentors ansvar

- att utreda kränkningsärenden av enklare natur, och att kontakta vårdnadshavare (steg 1).
- att överlämna ärenden av svårare slag till trygghetsteamet (steg 2).

Varje lärares ansvar

- att uppmärksamma och reagera mot kränkningar bland eleverna.
- att informera aktuell mentor om problemet inte lösts.

Upptäcka

Under skoldagen finns vuxna som aktivt ingriper och rapporterar om de ser eller får kännedom om att någon utsätts för diskriminering eller kränkande behandling. I detta arbete ingår de yrkesgrupper som regelbundet, eller under vissa perioder, befinner sig i verksamheten:

- Lärare
- Studie- och yrkesvägledare
- Studiehandedare på modersmål
- Fritidspersonal, Cafeteriapersonal
- Städpersonal/Matsalspersonal
- Vaktmästare
- Skolledning/Administrativ personal
- Skolsköterska/Kurator

Skolpersonalen samarbetar för att få en helhetsbild av elevens situation. Detta sker genom att vi håller en dialog inom och mellan arbetslagen, samt för en dialog mellan yrkesgrupperna. Om någon övrig personal uppmärksammar en kränkning (ex studiehandedare) på skolan, så är det viktigt att

ingripa och/eller meddela mentor. Vi tar upp elevärenden som en fast punkt på arbetslagsträffar och konferenser. Eleverna hjälper varandra genom att uppmärksamma och föra vidare information om kränkningar och diskriminering till vuxna på skolan. Kamratstödarna deltar (tillsammans med trygghetsteamet) dessutom i samtal kring elevers välmående och hälsa. Däremot är det viktigt att uppmärksamma att kamratstödarna inte ska vara några ”konfliktlösare” eller ”polis”. De ska snarare vara goda föredömen, vad gäller kamratskap/uppförande, och hjälpa trygghetsteamet att identifiera grupper och individer som befinner sig i osunda miljöer eller situationer, där kränkningar kan förekomma, och där särskilda insatser således kan behöva sättas in.

Eleverna svarar på enkäter, och meddelar mentor/vårdnadshavare om hur de trivs under bl.a. utvecklingssamtal. Varje klass har dessutom kamratstödare och representanter i elevråd och skol-IF (idrottsföreningen), där de är med och påverkar och gör elevernas röster hörda.

Vårdnadshavare är alltid välkomna till skolan (efter kontakt med expeditionen/personal). I samband med skolstart får de information om likabehandlingsplanen. De tar del av policydokument och planer på Edwise, och deltar i diskussioner kring sådana frågor på föräldramöten, skolråd, utvecklingssamtal och elevvårdskonferenser. Samarbetet och dialogen mellan hem och skola är nödvändig för att lyckas optimalt med arbetet mot diskriminering och kränkningar, i synnerhet då kränkningar i större utsträckning än tidigare möter ungdomarna i deras privata sfär (sociala medier).

Utreda/åtgärda

På Stureskolan har vi rutiner för att utreda och åtgärda fall som rör ojämlik behandling, diskriminering och kränkningar av olika slag:

- Likabehandlingsplan – *plan mot diskriminering och kränkande behandling*
- Trygghetsteam
- Krisgrupp (se krispärm)
- Elevhälsoteam

När en upptäckt har gjorts (se bilaga 2) ska den vuxna (ex. ämneslärare) som bevittnat händelsen eller hört om den från upptäckande elev genast reda ut vad som skett (steg 1), om detta är möjligt. Händelsen ska sedan rapporteras till aktuella mentorer (steg 2). Vid behov påbörjar mentorerna en utredning av vad som skett. Om mentorerna kommer fram till att händelsen inte är en engångsföreteelse som går att klara ut direkt, utan en kränkning av allvarigare art, lämnas ärendet över till trygghetsteamet (steg 3). Dock ska alltid vårdnadshavarna kontaktas av mentorerna samma dag kränkningen inträffar. Trygghetsteamet påbörjar därefter en utredning, som kan se olika ut beroende på allvaret i det inträffade. Rektor (som är en del av trygghetsteamet) informeras alltid (steg 4), varpå hon, vid behov, dokumenterar (steg 5) och anmäler det inträffade till huvudmannen. När utredningen är klar (eller efter vidtagna åtgärder) återkopplar trygghetsteamet till mentorerna (steg 6).

Under utredningar ska följande beaktas:

- Om trygghetsteamet/mentor behöver samtala med elever sker dessa bakom stängda dörrar.
- Alla parter får komma till tals, både den som upplever sig vara kränkt och den som anklagas för att ha kränkt.
- Vid allvarliga brott görs en polisanmälan, alltid av rektorn (efter dialog med polisen).

- Vid händelser som inneburit fara för liv eller hälsa underrättas alltid arbetsmiljöverket av den vuxna person som upptäckt/bevittnat händelsen.
- Vid behov kopplas elevhälsoteam och/eller krisgrupp in. Rektor avgör om detta är aktuellt.
- Om en elev har gjort sig skyldig till upprepade kränkningar ska rektor kalla till möte med eleven. Om kränkningen är särskilt allvarlig kan rektor kalla till möte redan efter den första kränkningen.

Dokumentation

Rektor är ansvarig för dokumentation av tillbud (kränkningar, trakasserier eller diskrimineringar). Vid allvarliga tillbud, som rör elevers liv och hälsa, görs även en anmälan på arbetsmiljöverkets blankett, som finns att hämta på AV.se.

Huvudmannen bestämmer vad som ska arkiveras och hur detta ska gå till. Kopior av de rapporterade tillbuden (se bilaga 3) förvaras inlåst på Stureskolans expedition. Denna dokumentation används i kartläggningen av det inträffade och för vidare åtgärder, samt vid revidering av denna plan. Målet är att få en överblick av den psykosociala miljö som präglar skolan.

Åtgärder under det kommande läsåret

- Trygghetsteamet ansvarar för att alla de föreslagna åtgärderna i likabehandlingsplanen utvärderas nästkommande läsår, då likabehandlingsplanen ska revideras.
- Trygghetsteamet ansvarar för att sprida information om vad det innebär att vara en kamratstödjare.
- Dessutom ska trygghetsteamets arbete präglas av fortsatt systematik, både vad gäller kontinuerliga träffar och att gruppens uppdrag och struktur tydliggörs ytterligare.

Uppföljning

Rutiner

Likabehandlingsplanen revideras varje läsår och ”stäms av” gentemot den hälsoenkät som kommunen genomför med samtliga årskurser på högstadiet. Måluppfyllelsen mäts annars i de årliga trivselenkäterna, och kompletteras i diskussioner i trygghetsteamet, kamratstödjargruppen, elevhälsoteamet, ledningsgruppen och den övriga personalgruppen.

Kartläggningen och måluppfyllelsen av våra åtgärder redovisas i dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet, och den reviderade planen läggs ut på Edwise. Trygghetsteamet genomför denna utvärdering/revidering på uppdrag av rektor.

Uppföljning av föregående likabehandlingsplan

Årets utvärdering har gjorts gemensamt av trygghetsteamet. Vi har under de senaste sex åren utgått från Skolinspektionens granskning (2013) av Stureskolan, då de kom fram till slutsatsen att vi inte i tillräcklig grad har systematik i vårt arbete. Trygghetsteamet har därför spridit information om vad det innebär att vara en kamratstödjare. Dessutom har trygghetsteamets arbete präglats av en systematik, som inte tidigare funnits, både vad gäller kontinuerliga träffar och att gruppens uppdrag och struktur tydliggjorts gentemot kollegiet, eleverna och föräldrarna. Vi har även strävat efter att arbeta mer förebyggande sedan Skolinspektionens rapport, men just under de senaste två åren har vi

inte riktigt varit nöjda själva med vår insats på detta område. Under kommande år ska vi arbeta för att ytterligare befästa och implementera systematik i såväl vårt förebyggande som åtgärdande arbete, och förhoppningsvis inte vara lika beroende av en person, inte i någon aspekt av vårt trygghetsskapande arbete.

Vidare kom skolinspektionen fram till att det finns en viss otrygghet bland en del elever på skolan, och om elever blivit kränkta är det inte alltid detta kommit fram till rektor. Till följd av detta har vi utarbetat en tydlig struktur för trygghetsteamet, samt våra möten. Vi har gått ut med information om vad som står i likabehandlingsplanen. Rektorn ingår, sedan flera år, i trygghetsteamet, så att hon på ett tydligare sätt ska få information om kränkningar förekommer. Även övriga personer ur trygghetsteamet har arbetat vidare utifrån sina ”tydliga” roller; ett par arbetar mycket med tillbud/utredningar, ett par med det förebyggande arbetet och en (rektorn) med dokumentation och kontakt gentemot förvaltningen och övriga personalgrupper. Försöken att höja kamratstödjarämbetets status fortsätter, då kamratstödjarna numera får samma ”premie” för sina insatser som representanterna i elevrådet och skol-IF. Kamratstödjare har även blivit mer synliga, då de på samma villkor deltar under Öppet hus, bl.a. genom fikaförsäljning, och vi har bl.a. tryckt upp speciella tröjor till kamratstödjarna.

Stureskolan har under de fem gångna åren haft en lärare i svenska som andraspråk. Det har varit en prioriterad fråga, att få en person med så god kompetens som möjligt på denna plats i verksamheten, för att även de elever som läser detta ämne ska få så bra förutsättningar som möjligt. Även verksamheten för vår särskilda undervisningsgrupp, *Oasen*, har prioriterats. Gruppen flyttade inför det gångna läsåret in i skolbyggnaden, och vi anser att detta på sikt kommer skapa ytterligare förutsättningar för de elever som är placerade i gruppen att lyckas med sina studier och sin skolgång (i ett par fall har detta redan påverkat positivt). Vår förhoppning är att eleverna som går där ska bli mer inkluderade, och att steget tillbaka till vanlig klass inte ska bli så stort.

Studiehandledare på modersmålet finns att tillgå, för de elever som är i behov av detta. Målet är att alla elever ska känna att de kan prestera på bästa möjliga nivå, utifrån sina egna förutsättningar, och att ingen ska känna sig diskriminerad. Det kommer även ske förnyade ansträngningar för att samtliga elever som kommer ut i klasserna ska känna en trygghet från dag 1. För **tre** år sedan avvecklades Stureskolans mottagningsgrupp, *Globen*, vilket har inneburit ytterligare utmaningar för både elever och personal på Stureskolan, då nyanlända nu måste ut direkt i ordinarie undervisning. Till följd av dessa förändringar är Stureskolans *internationaliseringsplan* nu kraftigt omarbetad, och tillsammans med skolans *aktivitetsplan* (se separata planer för mer info) tydliggör vi våra ambitioner vad gäller internationalisering, möten, tolerans och integration, samt inkludering. Under det gångna året har vi inte tagit emot någon elev som varit i tydligt behov av placering i mottagningsgrupp, men under kommande läsår kan ett sådant behov uppstå.

Om trivselenkäten 2020

Vi har valt att dela upp analysen i år. Först skriver vi om år 7-9, och sedan fokuserar vi särskilt på år 6. Detta för att problematiken brukar kunna vara så olika varandra, och att även svaren kan skilja oerhört mycket beroende på eleverna går i år 6 eller de äldre årskurserna. Anledningarna till detta kan vara flera men framförallt brukar det handla om lokalerna (att år 6 har ett eget hus som de har de flesta lektionerna i) och att eleverna är nya på skolan och således ser vissa saker som problematiska, men också att de kan vara lite mer ”egna” i sina svar och inte färgas lika mycket av ”det allmänna snacket”, som går i korridorerna i det stora huset. Denna opinion är vissa år positiv, andra år mer negativ, och det är vår erfarenhet att denna opinion brukar kunna färga enkätresultaten

och kommentarerna en hel del. Det kan också vara lättare för år 6 att ta denna enkät på allvar, medan det är en del äldre elever som passar på att använda denna enkät som ett sätt att vädra sitt allmänna missnöje över saker och ting. Det ska självklart finnas utrymme för detta, men samtidigt är det viktigt att eleverna tar enkäten seriöst och ser det som en chans att konstruktivt påverka skolan och vårt arbete med trivsel och trygghet.

Utvärdering enkät, år 7-9

I år har det varit ett bättre deltagande, vilket är positivt. Svarefrekvensen var 80 % bland år 7-9, jämfört med 25 % förra året. Däremot är de skrivna kommentarerna i högre än föregående år präglade av "larv" och sådant som inte är helt relevant. I denna kategori räknar vi bland annat alla de kommentarer som står att finna om att vissa elever har stora penisar. Dessutom blir det svårare att analysera data/kommentarer när man tydligt kan se att en hel del elever inte tar denna enkät på allvar. Det finns bland annat kommentarer om att någon/några blivit sexuellt trakasserade av andra elever och vid något tillfälle av en lärare. Ordet våldtäkt har också använts vid ett tillfälle, för att beteckna de kränkningar denna person säger sig ha blivit utsatt för. Vissa av dessa kommentarer kan så klart vara sanna, vilket då är extremt alarmerande, men det blir upp till trygghetsteamet att försöka ta ställning till de olika kommentarerna. Detta gäller då särskilt de allvarigare kränkningarna/brotten som vissa har skrivit om, vilket framgår utifrån det råmaterial (de enskilda elevsvaren) som finns att tillgå. Jag lämnar över detta till trygghetsteamet i samband med att jag lämnar över min sammanställning och analys. En fråga som vi bör ställa oss själva till kommande läsår är väl om vi ska ta och omvärdera frikommentarerna, om de ska finnas med i enkäten eller inte. Kanske är det bättre om vi enbart har ja/nej-frågor, kombinerat med ett antal djupintervjuer, ex två per årskurs?

På frågan om man har någon kamrat att vara med på skolan så har 91% av eleverna i år 7-9 uppgett att de har det. Detta är en sänkning med hela 6 % från föregående år. Även på frågan om eleverna känner sig trygga på Stureskolan har en sänkning skett, från förra årets 91% till årets 87%. Detsamma gäller frågan om elever vågar "säga ifrån" om/när någon är dum mot dem. Förra året var det 90% som vågade säga ifrån, nu är det bara 84 % som vågar göra detsamma, om någon är dum mot dem eller deras kompisar. Detta sammantaget: Svaren på dessa 3 frågor visar på att eleverna i 7-9 varken känner sig lika trygga, känner samma social tillhörighet eller har samma kurage som eleverna föregående läsår. För två år sedan låg den upplevda tryggheten/trivseln på 97-99 %. Trenden just nu är alltså tydligt negativ, vilket så klart är djupt oroande.

När det gäller kommentarer till den upplevda bristen på tryggheten och trivsel, så tycker flera elever att det är skrikigt och rörigt. Dessutom anger flera elever den allmänna nedskräpningen som en källa till oro, och även äldre elever, som verkar vilja skrämmas och provocera. De är allmänt läskiga, skriver två elever. Även lärare är läskiga eller "inge snälla", enligt *en* elev. Det skrivs även kommentarer angående sexuella trakasserier, men detta är något rektor och trygghetsteam som sagt får ta ställning till, och ev gå vidare med.

23 % procent av eleverna i år 7-9 behöver någon gång hjälp av rastvakterna, men däremot är det en tredjedel av eleverna (35%) som inte tycker det är så lätt att hitta en vuxen om de väl behöver hjälp. Dessa siffror är ungefär i paritet med föregående års siffror, vilket dock inte är bra, utan snarare bör ligga till grund för våra fortsatta ansträngningar att förfina rastvaktsschemat och försöka utöka vuxennärvaron. Hur detta ska gå till med ev nedskärningar är dock ett frågetecken. De pedagogiska luncherna nästkommande läsår kanske ändå kan vara positivt i detta sammanhang, att vi på ett tydligare sätt, i detalj, täcker upp alla klassers mattider med vuxna?

Fler elever än föregående läsår (6 % fler) anser att det finns osäkra platser på skolan/skolans område. Lastkajen nämns även detta år (3 gånger) och de övre korridorerna i stora huset (3 gånger). Andra platser som nämns är skolgården, tjejernas omklädningsrum och toaletterna. Även ordet ”överallt” nämns några gånger, men eftersom detta ord står efter varandra (som om flera elever snackat ihop sig och skrivit detta ungefär samtidigt), bör detta kanske inte tas på lika stort allvar.

Hela 20 % av elever i år 7-9 anser att de blivit kränkta av annan elev, vilket även detta är en markant ökning (nästintill dubbelt så stor andel av eleverna). Hela 8 kommentarer handlar om att det sägs fula ord i allmänhet, medan 10 kommentarer handlar om elever som blivit kränkta verbalt; blivit kallad taskiga saker som ”hora” och ”bögg”. Flera kommentarer handlar också om fysiska kränkningar, som att ett par elever upplever sig ha blivit tafsade på eller att ett par elever känner att de blivit utfrysta.

Även kategorin elever som känner sig otrygga med personalen har blivit fler. Nära en fjärdedel av eleverna känner att de inte känner sig trygga med personalen. Det är därför lite överraskande en minskning vad gäller de elever som tycker sig ha blivit kränkta av personal. Förra året var det 14,5 %, nu är det 13,5 %. Anledningar till att elever känner sig kränkta är främst att de känner sig särbehandlade (detta är den stora faktorn), medan ett par känner sig ignorerade.

På frågan om det finns något annat eleverna vill lägga till finns det en hel uppsjö kommentarer, mer eller mindre seriösa förslag och konstruktiv kritik. Flera kommentarer handlar om att maten är dålig, ett par om att lärarna är dåliga eller inte bryr sig om eleverna, och ytterligare någon kommentar att matförbudet i korridorerna inte hjälpt något. Corona har nämnts i en kommentar, som en källa till oro, men detta är också enda gången detta nämns i enkätsvaren.

Utvärdering enkät, år 6

En stor del av eleverna besvarade årets enkät, en bit över 90%. Till skillnad från en del elever i år 7-9 verkar eleverna i år 6 unisont ha tagit denna enkät på större allvar. Kommentarer är seriösa hela vägen, även om kommentarerna kan vara mer eller mindre konstruktiva. Denna enkät genomfördes analogt (som pappersenkät), vilket ev gjorde att eleverna inte kunde ta skydd på samma sätt bakom en skärm. Dock var även svaren anonyma i år 6.

På frågan om man har någon kamrat att vara med på skolan så har 96% av eleverna i år 6 uppgett att de har det (i paritet med föregående år). Även på frågan om eleverna känner sig trygga på Stureskolan är det i nivå med föregående års svar: 88% anser att de är trygga. Av de som svarade nej på denna fråga (8 st. elever) var det 4 elever som preciserade varför de inte känner sig trygga: ”folk sprutar vatten på varandra”, ”när man går förbi de som röker”, ”äldre som kommer hit och röker”, ”retad ibland”.

Även när det kommer till elevernas förmåga och kurage att ”säga ifrån” om de blir utsatta för något eller om någon av deras kompisar blir det så skiljer sig inte bilden från föregående år till detta år: Fortfarande är det ungefär 90% som vågar stå upp för sig själva eller sin vän. Av de elever som behöver hjälp för att hantera uppkomna kränkningar/konflikter, eller de som bara vill ha hjälp med något problem som uppstår under dagen, tycker 60 % (sänkning med 3 %) att de får stöd/hjälp av personalen, medan övriga anser att vuxennärvaron kan bli bättre. I detta sammanhang ska det dock betonas att de flesta (ca 75%) säger sig inte behöva hjälp av personal överhuvudtaget.

84% av eleverna anser att det inte finns någon otrygg plats på skolan (sänkning med 8%). Särskilt utsatta platser, där kränkningar kan ske är följande: Korridorerna, 6:ans kapprum, cykelställen, lastkajen (4 kommentarer) och cafeterian, samt biblioteket. Den plats som flest elever har angett, är alltså lastkajen. Anledningen till detta är de äldre elever som står vid lastkajen och röker.

Det som sticker ut för år 6, är det stora förtroendet och tryggheten som eleverna verkar känna för personalen. Hela 97 % känner sig trygga med personalen (en ökning med 11 procent). Inte heller är det lika många elever som detta år känner att de blivit utsatta för kränkningar av personal (6% detta läsår jämfört med föregående läsår). Totalt är det 4 elever som skrivit kommentarer, där du beskrivit fall av kränkningar: ”respekterar ej svårigheter”, ”får skäll utan att jag gör något”, ”tror inte på något när jag säger att det hänt något” och ”blir ignorerad ibland”.

När det gäller kränkningar från andra elever är trenden inte lika god. 13 % anser att de vid något eller flera tillfällen blivit utsatta för kränkningar. Kränkningarna verbaliserades av ett antal elever i följande kommentarer: ”Retad för att jag är för svag”, ”blir kallad saker pga mitt hår”, ”kommentarer om min längd”, ”dom är dumma mot mig och säger dumma saker”, ”är utstött /.../ men har alltid 1-2 att vara med”, ”utfrys av mina kompisar” och ”det sägs kränkande saker”.

En ytterligare kommentar, som en elev passade på att skriva, handlade om att lärare i högre grad borde jaga ut äldre elever från 6:ans hus, när de inte har något att göra där.

Den totala bilden, utifrån den enkät som gjorts, pekar mot att utvecklingen på Stureskolan fortfarande är densamma som de två föregående åren, nämligen att alltför många elever känner otrygghet och inte heller vågar stå upp för sig själva i lika hög grad. Det finns dock ett trendbrott, och detta gäller år 6: De känner tvärtom stor trygghet och trivsel. Den oro som ändå finns är ofta knuten till äldre elever, som anses vara läskiga, röker eller skräpar ned/sprutar vatten. Det som verkligen sticker ut i år 6 är att de känner sig trygga med personalen, en bild som inte delas av en fjärdedel av eleverna i år 7-9. I likhet med år 7-9 tycker de att vuxennärvaron kan bli bättre.

De fysiska lokalerna bidrar inte till någon ökad otrygghet, men det finns ändå en del platser där en del elever känner oro, som lastkajen utanför matsalen, och det uppstår situationer under raster, när personal inte är närvarande, främst i korridorerna. Fler rastvakter efterfrågas, särskilt i korridorer och på skolgården.

Trenden är tydlig när det kommer till kränkningar elever emellan. Bland de äldre eleverna är andelen kränkningar högre än på många år (ca 20%), och även om eleverna i år 6 inte når dessa nivåer, så är det ändå för höga siffror (13%).

Vi har under våren hanterat många elevärenden, och dessutom följt upp många av de situationer som skapat oro för elever. Exempel på åtgärder är elevsamtal, polisanmälningar och att vi samarbetat med KAK:s säkerhetssamordnare. Sedan förra året är det mindre bränder, smällare, och större bråk, men däremot har skadegörelsen i stort fortsatt. Dessutom är språkbruket sämre än någonsin, verkar det som, och det är och har varit oroligt i vissa klasser, ex i en av 7:orna. Här har dock särskilda insatser satts in, och situationen i denna klass är just nu mycket mer stabil. Vår förhoppning är att denna trend ska fortsätta under nästkommande läsår, både för denna klass, men även för andra klasser som upplevt oro, till följd av tjafs, bråk och frekventa mentors- samt lärarbyten.

Det är ändå viktigt att framhålla att den upplevda tryggheten och trivseln har varit väldigt hög på Stureskolan tidigare, runt 97-99% och även om trenden just för tillfället är negativ (gäller både trygghet/trivsel och kränkningar), och har varit så i två år, så finns det förhoppningar om att denna på nytt kan vända. För detta krävs ett tydligt ledarskap, präglat av kontinuitet och systematik. Dessutom krävs det att vi som arbetar med trygghet och trivsel, främst trygghetsteamet, använder denna plan och denna kartläggning för att på ett riktat sätt försöka arbeta mot kränkningar, utanförskap och otrygghet. Rastvakterna fyller en viktig funktion i detta; inte bara att det finns gott om dem, och att det finns ett fungerande schema, men att rastvakterna också måste se till att prioritera dessa tider och vara på de platser där rastvaktsschemat anger att de ska vara. Även pedagogiska luncher i kombination med riktade insatser gentemot rökning och nedskräpning/skadegörelse, vid behov i dialog med säkerhetssamordnare, kan förhoppningsvis ge goda resultat. Ett konkret förslag kan ex vara att sätta upp en skylt utanför lastkajen, där det framgår att det enligt lag är förbjudet att röka på skolans område.

Bilaga 1

Stureskolans regler för ordning och trivsel

En trygg och stimulerande miljö är en förutsättning för att elever ska må bra och vara mottagliga för de värderingar och kunskaper som skolan lär ut. Detta bottnar i vårt gemensamma arbete kring ordnings- och trivselregler. Dessa regler ska vägleda elever, vårdnadshavare och lärare om Stureskolans arbetsmiljö.

Den kanske viktigaste faktorn för att ordningsreglerna ska fungera och respekteras är att eleverna kan påverka deras innehåll och är delaktiga i framtagandet och revideringen av dem.

- Skolverket.

- *Vi på Stureskolan respekterar varandra*
  - Vi jobbar för arbetsro i klassrummen.
  - Vi arbetar gemensamt för att alla ska trivas på skolan och känna sig trygga.
  - Vi arbetar utifrån en likabehandlingsplan.
  - Vi tolererar ingen form av kränkning, diskriminering, hot eller våld.
  - Vi kommer i tid till lektioner med rätt material.

- *Vi på Stureskolan arbetar för en god arbetsmiljö*
  - Vi hjälper varandra att skapa en trivsamt och stimulerande arbetsmiljö.
  - Vi arbetar för att vår arbetssituation ska vara trygg.
  - Vi jobbar för en ren och hygienisk skola.
  - Vi tar hjälp av våra skyddsombud.

- *Vi på Stureskolan har följande konkreta regler*
  - God säkerhet och hygien; se regler i hemkunskap-, teknik-, slöjd- och NO-salarna, samt matsalen.
  - Särskilda regler under den pågående pandemin gäller, utarbetade av Stureskolan efter rekommendationer från Folkhälsomyndigheten, vår kostchef och kommunledningen.
  - Föremål som stör eller utgör en fara kan omhändertas av personalen, ex. mobiltelefon/dator eller vassa föremål.
  - Matförbud råder i skolans bibliotek.
  - Inför lektion: Enbart undervisande lärare släpper in eleverna i klassrummet.
  - Under lektion: Datorer/Ipads ska vara nedfällda/avaktiverade vid lektionsstart, och mobiler som medtages till lektioner lämnas i mobillådor (för år 6 gäller mobilfri dag).
  - Efter lektion: Lektionssalar och gruppum ställs i ordning av elever och undervisande lärare. (gruppum/klassrum disponeras enbart av elever/lärare som har lektion).

Övriga regler för trivsel och ordning arbetar lärare och elever gemensamt fram i respektive klassrum.

Bilaga 2

Hur går jag tillväga när en kränkning har skett?

Steg 1: När en kränkning har skett ska personal som bevittnat händelsen eller hört om den från elev genast reda ut vad som skett, om detta är möjligt, samt dokumentera händelsen enligt bilaga 3 (Tillbudsrapport).

Steg 2: Händelsen ska sedan rapporteras till aktuella mentorer. Vid behov påbörjar mentorerna en utredning av vad som skett. Vårdnadshavarna kontaktas av mentorerna samma dag kränkningen inträffar.

Steg 3: Om mentorerna kommer fram till att händelsen inte är en engångsföreteelse som går att klara ut, utan en kränkning av allvarligare art, lämnas ärendet över till trygghetsteamet (i första hand till Andreas Wenngren och Per Hermansson).

Steg 4: Trygghetsteamet påbörjar därefter en utredning, som kan se olika ut beroende på allvaret i det inträffade. Rektor (som är en del av trygghetsteamet) informeras alltid.

Steg 5: Rektor dokumenterar och anmäler det inträffade till huvudmannen.

Steg 6: När utredningen är klar (eller efter vidtagna åtgärder) återkopplar trygghetsteamet till mentorer, rektor och de iblandade eleverna, samt vårdnadshavare.

Beroende på allvaret i det inträffade kan steg frångås eller hoppas över. Exempel på sådana situationer kan vara då anmälan till socialtjänst eller polis anses vara motiverade. Sådana ska i första hand godkännas och/eller göras av rektor.

Bilaga 3

Tillbudsrapport

Datum:

Berörda elever:

Kort beskrivning av ärendet (tid, plats, händelseförlopp):

Personal som uppmärksam ärendet:

Åtgärder: